

Lasten subjektiivinen hyvinvointi tutkimuksen näkökulmasta

*Lasten hyvinvointi ja media kulttuurisessa ja yhteiskunnallisessa
kontekstissa*

-Tutkimusryhmä

**johtaja; Anja Riitta Lahikainen, tutkijat Inger Kraav, Kari Tolonen,
Merle Taimalu, Piia Korhonen, Juulia Paavonen, Satu Valkonen, Mira
Roine, Jukka Partanen**

Tampereen yliopisto, Finland

Peruslähtökohdat

- Lasten hyvinvointi on niin monimutkainen ja laaja-alainen tekijä, ettei sitä voi pelkistää lapsen perheen hyvinvointitekijöihin
- Lasten ja aikuisten maailmat ovat siinä määrin eriytyneet että lapsi ja nuori on paras hyvinvointinsa informantti/tiedonantaja

Objektiivinen ja subjektiivinen hyvinvointi

- resurssikeskeisiä objektiivisia hyvinvointi-indikaattoreita tärkeämpiä ovat subjektiivisen hyvinvoinnin indikaattorit
- koska lapsuuden kokemukset muodostavat perustan tulevalle elämälle/ sosiaalisen alkupääoman/ perinnön, jota muokataan ja hyödynnetään myöhemmin eri elämän alueilla työssä ja perheessä

Hyvinvointitutkimuksen vaikeus

- käsitteen epämääräisyys
- poikkitieteellisyys
- näkökulman tarkentaminen, laaja-alaisuus/tehokkuus
- Subjekttiivisen hyvinvoinnin luonne; ilmiöt eivät ole aina lineaarisia, kumulatiivisia eivätkä yhteismitallisia

Lasten hyvinvointivajeiden tunnistamisen vaikeudet arjessa

- epätyypillinen oirehdinta/piilottaminen
- yhdessäoloajan vähäisyys
- oireiden kontekstisidonnaisuus
- aikuisten oman mielenrauhan säilyttämisen tärkeys

Subjekttiivisen hyvinvoinnin perusulottuvuudet

- dynaamisuus subjekttiivinen hyvinvointi tuotetaan aktiivisesti ja sitä on pidettävä ylläjätkuvastiVariablility:
- vuorovaikutuksellisuus: subjekttiivista hyvointia tuotetaan vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa
- kontekstuaalisuus: erilaiset kontekstit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia toimintaan ja vuorovaikutukseen

Turvattomuus/ hyvinvointivajeet

- Tunnetaan kun koetaan ylivoimaa ympäristön taholta
- koetaan tilanteessa jossa omat keinot eivät riitä käsittelemään sitä mitä kohdataan
- elämän ennakoitavuuden ja hallinnan puutetta
- jäännöskokemus, jota yleensä pyritään välttämään

Turvallisuuden ilmeneminen

Turvallisuutta/hyvinvointia ilmentävät

- kiinnostus ulkomaailmaa ja muita kohtaan
- luottamus tulevaisuuteen
- liittyminen muihin

Turvattomuuden ilmeneminen

- huoli, huolestuneisuus huolen kantaminen, vastuu
- pelot, valpastuminen, toimintavalmius, paniikki
- psykosomaattiset oireet
- lamaantumisen, apatia, elämänhalun menetys, itsemurha

Lasten turvattomuus on laajaa ja alitunnistettua

- lapsilla on enemmän huolia
- pelkoja
- unihäiriöitä
- ja muita oireita

kuin vanhemmat/opettajat raportoivat
(tutkimuksissa)

Lasten turvattomuuden aiheita vanhempien mukaan

5-6 vuotiaitten läheisiin ihmissuhteisiin liittyvät tapahtumat ja ihmissuhteisiin liittyvä turvattomuus vanhempien mukaan vuosina 1993 ja 2003 (%)

	1993 ¹		2003	
	Tapahtuma	Turvattomuus	Tapahtuma	Turvattomuus
Tärkeän suhteen katkeaminen	11	55	15	41
Läheisen päihteiden käyttö	16	23	9	11
Läheisen vakava sairaus	25	42	21	27
Läheisen kuolema	28	54	22	37
Omien vanhempien ristiriidat		54	45	44
Vanhempien avio-/avoero	10	30	16	24
Läheisen väkivaltaisuus	8	35	5	15
Riidat vanhempien kanssa	10	55	9	49
N	(240)		(297)	

¹ Lähde: Kirmanen & Vornanen & Lahikainen & Kraav & Niemelä 1995, 109.

Mielikuviin liittyvän turvattomuuden kasvu Suomessa ja Virossa

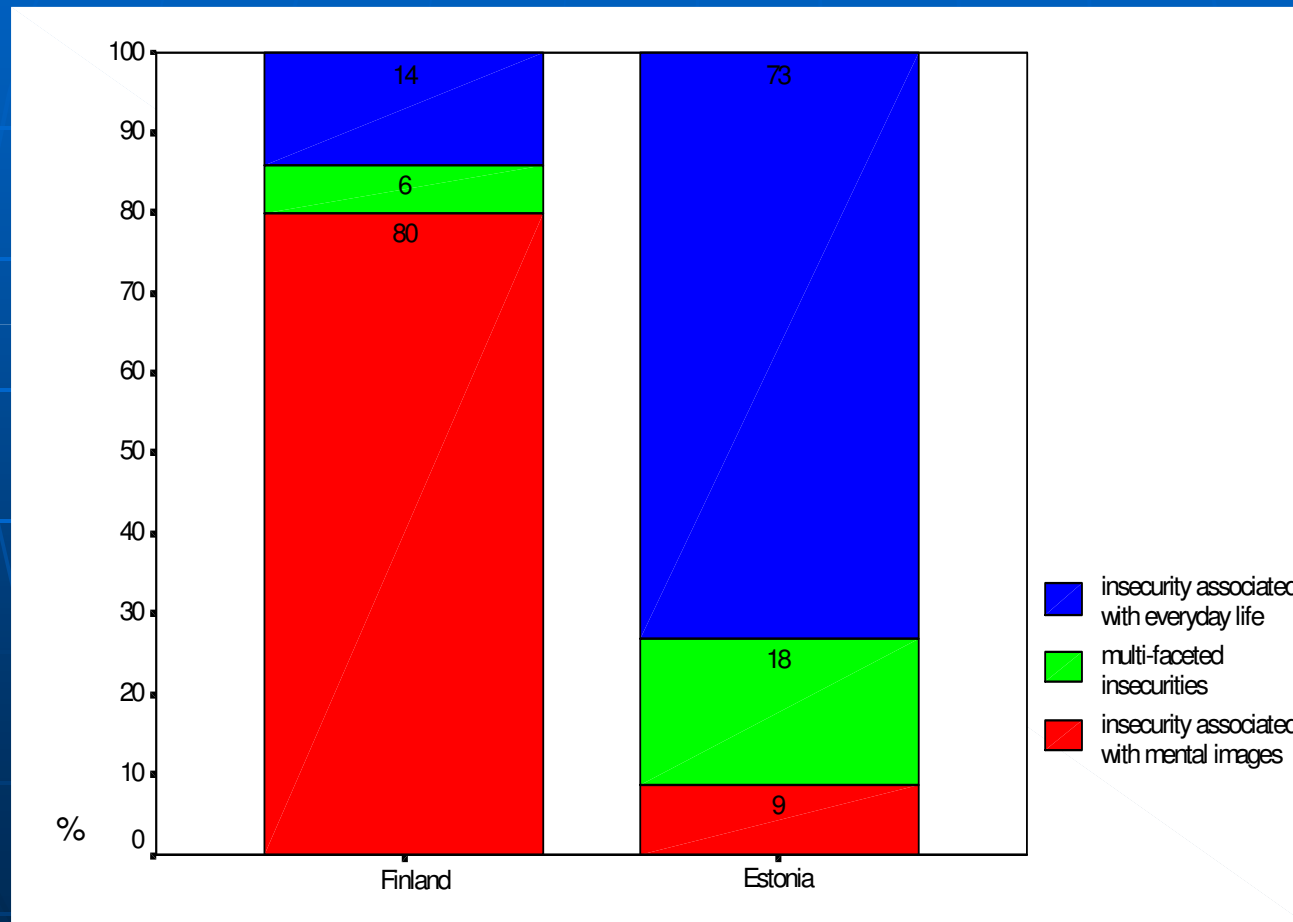
Taulukko 2 Mielikuviin liittyvät pelot 5–6-vuotiailla lapsilla Suomessa ja Virossa vuosina 1993 / 1994 ja 2002 / 2003.

	Suomi 1993	Suomi 2003	Sig. Suomi	Viro 1994	Viro 2002	Sig. Viro
Televisio-ohjelmat	55,6 %	58,3 %	0,308	39,0 %	70,3 %	0,000
Painajais- unet	66,0 %	56,5 %	0,000	5,0 %	63,8 %	0,000
Sota, aseet, väkivalta	2,8 %	12,0 %	0,020	7,0 %	8,8 %	0,384
Mielikuvitus- olennot	23,6 %	50,0 %	0,000	41,0 %	56,1 %	0,004
	n=106	n=108		n=100	n=91	

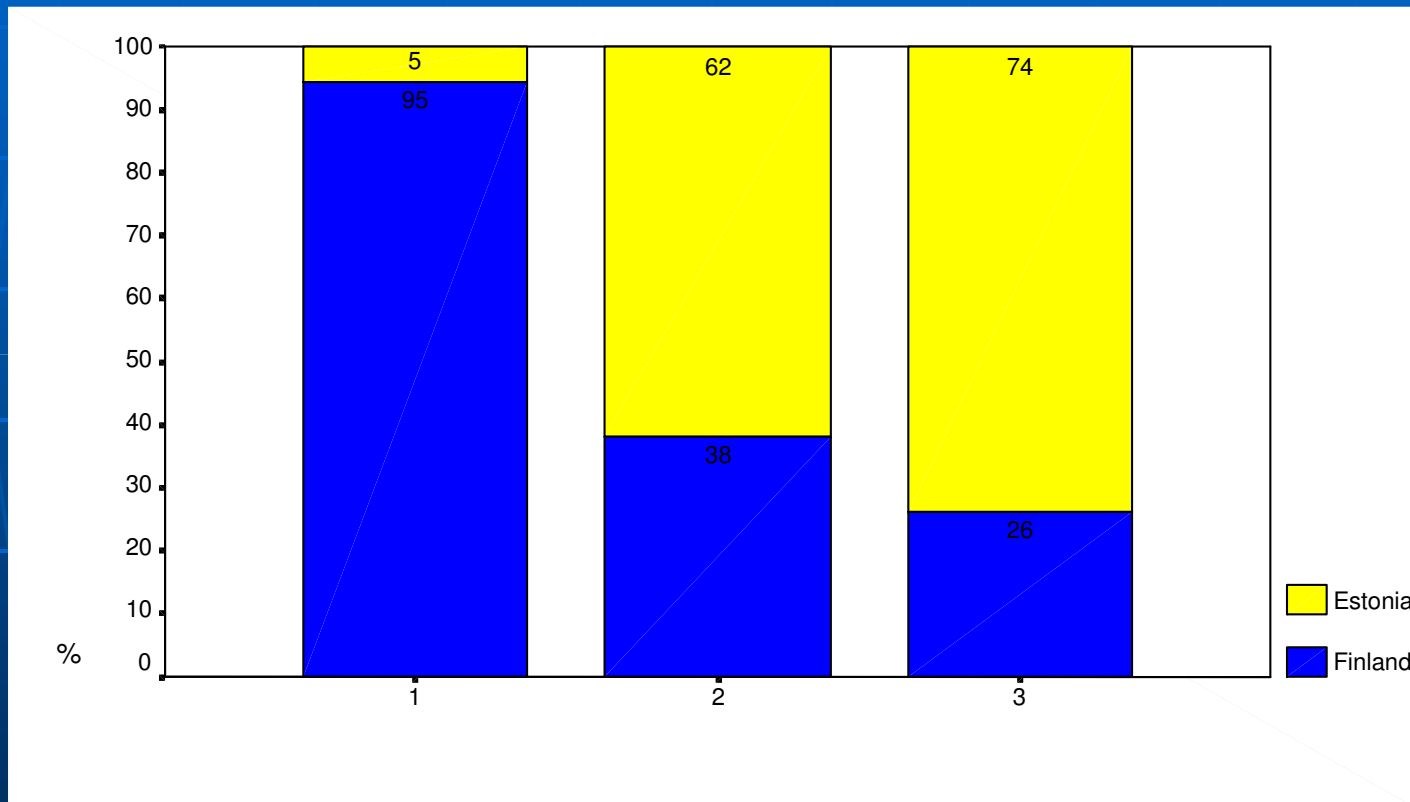
Jussin pelottava painajainen

- L: No et siin on sellaset Bionicle (...) robotit, joita mä oon ostanut niin ee...sitten ne tuhoais..ne tuhoaisi maailmaa.
- H: Ne on tullu noista sun leluista, noista sun Lego-leluista.
- L: Ei, ei..ne on näitä (näyttää lelujaan).
- H: Ahaa, joo. Mitä ne sitten tekee, tuhooko ne vai mitä ne siinä unessa tekee?
- L: No ne tuhos koko maapallon ja niitten kädet on aseet.
- H: Mitäs ne niillä käsillä tekee?
- L: Tuhoaa. Mä, mä, mä oon keksinyt yhden. Mä voin tuoda sen tänne. (lähtee hakemaan leluaan)...
Tässä.
- H: Ai sellasia. Ohhoh! Noistako tulee sun uniin?
- L: Joo.
- H: No, kylläpä on. Mitäs ne sitten tekee? Mitä siinä sitten tapahtuu jos ne yrittää niillä käsillä tuhota sitä maapalloa?
- L: No se maapallo menee rikki ja ne näkee kuuhun

Turvattomuuden tyypit 5-6vuotiaiden keskuudessa Suomessa ja Virossa (lasten haastattelu)

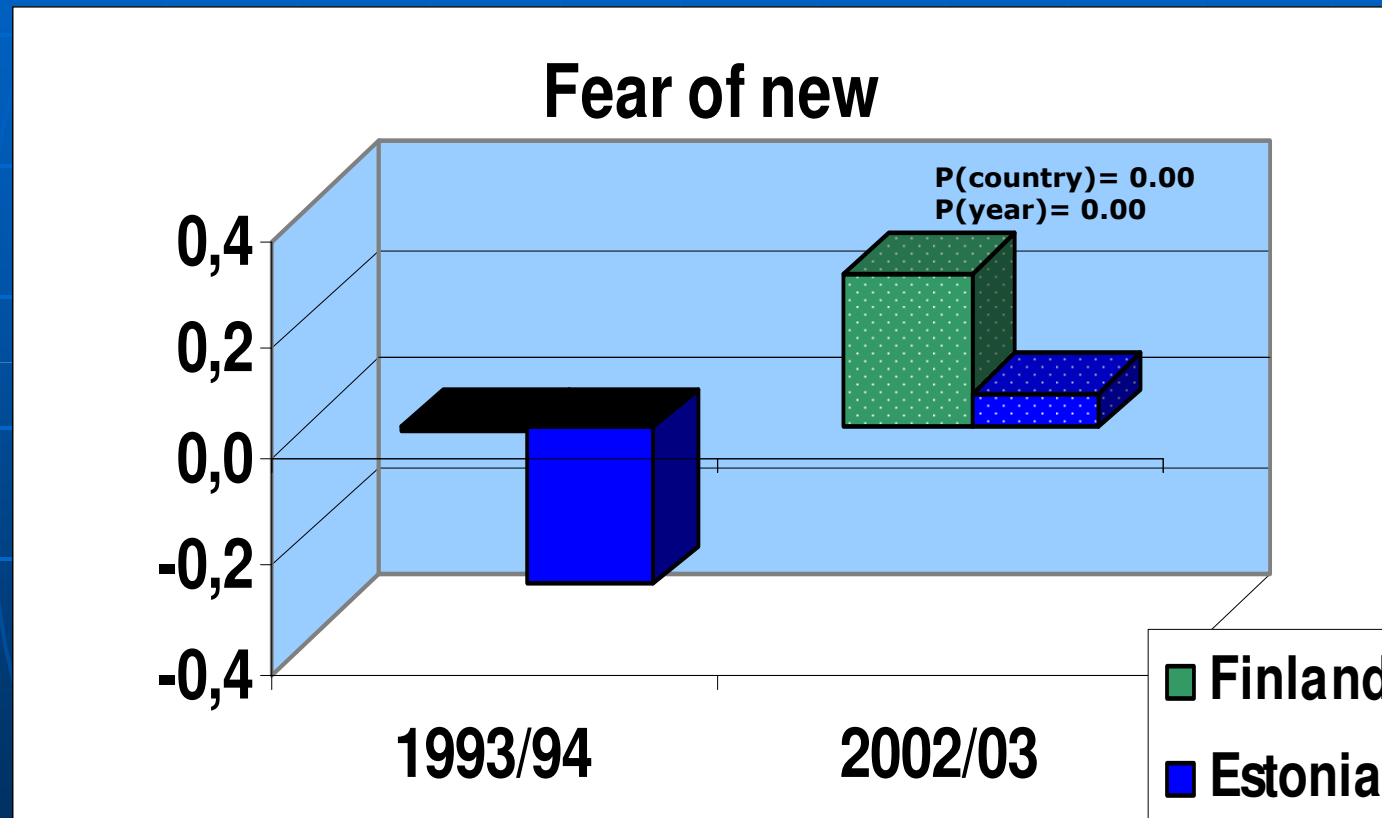

Lasten turvattomuustyyppien jakautuminen maittain 5-6-vuotiaiden keskuudessa (lasten haastattelu)

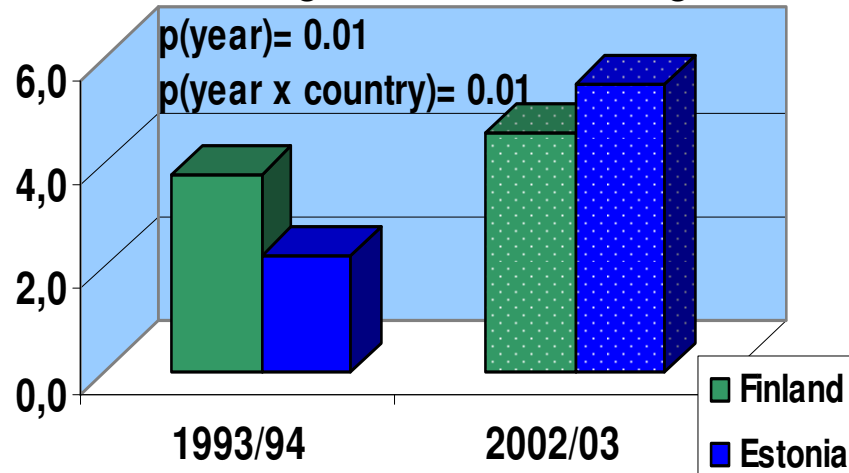
- 1 insecurities associated with mental images
- 2 multi-faceted insecurities
- 3 insecurities associated with everyday life

uuden pelko 5-6-vuotiaille virolais ja suomalaislapsilla 1993-2004

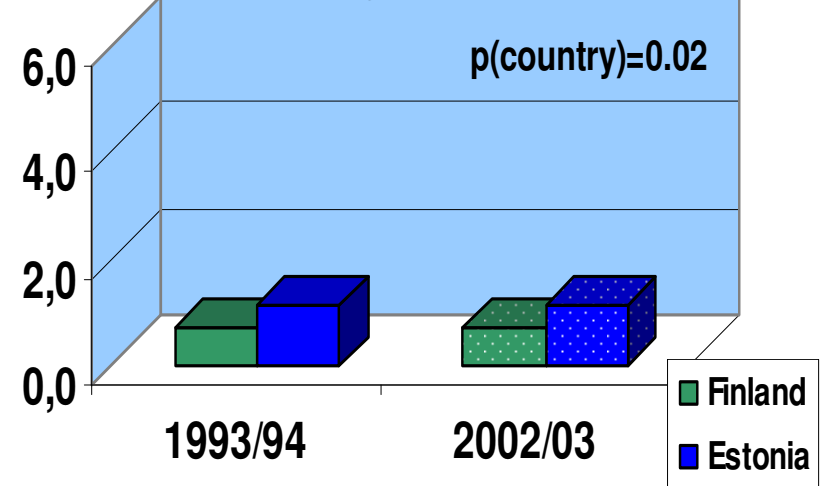

5-6-vuotaiden subjektiivinen hyvinvointi Suomessa ja virossa 1993-2003/pelot

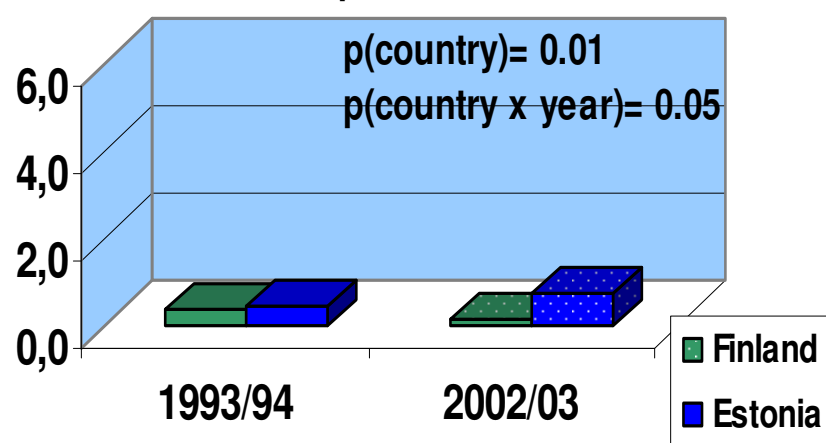
Fear of omagination-related thing

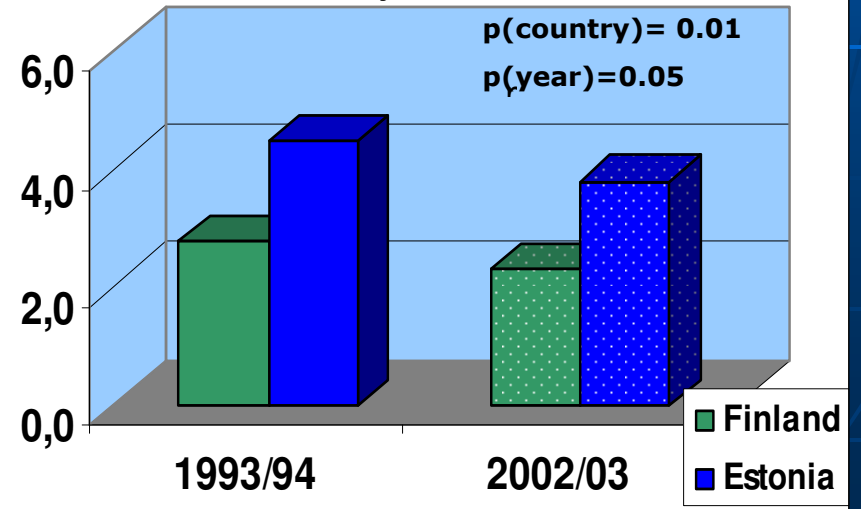
Fear of danger and death

Fear of behavior of significant adult and peers

Fear of minor injuries and animals

Lasten subjektiivinen hyvinvointi ja perhepolitiikka

- Lapset (nuoret) tarvitsevat suojelua liiallisilta turvattomuusuhkilta niissä konteksteissa ja silloin kuin he niitä kohtaavat
- Lapset (nuoret) ottavat vastaan suojelua niiltä henkilöiltä joihin he luottavat
- Lapset tarvitsevat suojelua silloin kuin uhkia esiintyy (subjektiivisen eikä objektiivisen aikataulunsa mukaan)

Perhe hyvinvoinnin tuottajana ja uhkana

- Perhe muodostaa perus sosiaalisen verkoston lapsen ympärille
- Vastuu lapsista on laissa delegoitu vanhemmille

Perheen hyvinvoinnin arvioiminen resurssit ja uhkat

- perheen taloudellinen tilanne
- vanhempien parisuhteen toimiminen
- vanhempien terveysongelmat
- päihde ymv. ongelmat

Perheen taloudelliset ongelmat ja lasten hyvinvointi (korr.) Estonia

psykosomaattiset oireet	,20**	,16*	
perhesuhteisiin liittyvät huolet	,23**	,23**	
Vanhempien terveyteen liittyvien huolten puute	-,16**		
aloitteisuus/itsenäisyys	-,23**		
TV-riippuvuus	,16**		
emotionaalinen ilmaisullisuus		-,20*	
uuden pelko	-,14*		
mielikuvalähtöiset pelot	-,20**	-,15*	-,17*
tärkeiden ihmisten pelko	,12*		

Parisuhde ongelmat ja lapsen subjektiivinen hyvinvointi(korr.)

	All	Finland	Estonia
Psysomatic symptoms	,26**	,19**	,19*
Worries related to family relationships	,30**	,38**	,18*
TV-dependency	,16**	,17*	
Fear of new	,12*		,20*
Fear of behav. of sign. others	,11*		

Vanhempien terveysongelmat ja lasten subjektiivinen hyvinvointi (Korr.)

	All	Finland	Est.
psykosomaattiset oireet	,29**	,24**	
perhesuhteisiin liittyvät huolet	,26**	,19*	,22**
vanhempien terveyteen liittyvien huolten puute	-,18**		-,17*
aloitteisuus/itsenäisyys	-,16**		
TV-riippuvuus	,16**		
frustraation siedon heikkous	,11*	,22**	
emotionaalinen ilmaisullisuus	,11*		
uuden pelko	,18**		
merkitsevien ihmisten pelko	,12*	,15*	
kavereiden tärkeys	,17**	,16*	,24**

Päihdeongelmat ja lasten subjektiivinen hyvinvointi (korr.)

	All	Finland	Estonia
psykosomaattiset oireet	,15**		,18*
perhesuhteisiin liittyvät huolet	,22**		,22**
vanhempien terveyteen liittyvien huolten puute	-,21**		-,23**
TV-riippuvuus	,15**		,18*
mielikulähtöiset pelot		-,15*	
äidin ja isän tärkeys		-,17*	

Yhteenvetoa tuloksista

- Lasten subjektiivinen hyvinvointi on suorassa yhteydessä perheen taloudelliseen hyvinvointiin, vanhempien parisuhteen toimivuuteen, terveyteen ja päihdeongelmien puutteeseen
- Lapsen oirehdinta on erilaista riippuen perheongelmien laadusta
- Lasten hyvinvointivajeet muuttuvat yhteiskunnallisen muutoksen myötä
- hyvinvointioireyhtymä/
mielikuvavälitteiset
pelot/painajaisunet/nukkumisvaikeudet

yhteenvetoa

- Lasten hyvinvoinnin arvioinnin pitää olla laaja-alaista
- Hyvinvoinnin mittareiden tulisi perustua teoriaan
- Hyvinvoinnin laatuun pitäisi kiinnittää enemmän huomiota kuin pelkästään määrään

Data

- Interview-data of 421 5-6- year-old children and questionnaires to the parents
- 1993/1994
- 2002/2003

■ Finland	105	109
■ Estonia	115	91

net sample sizes of random samples

Steps to create contact with the child

Names and addresses of parents from population register, random samples	
An information letter to the parents of the children in the sample. (It was made clear that participation is voluntary).	Introduction of the topic What was told to the research participants? -computer has picked your child to a study to present 5-to 6- year old children - the study concerns children's well-being - child will be interviewed
The interviewer calls the parents; Parents decide whether they are going to participate or not; It was made clear also to the children that participation isn't compulsory	- explanations for refusing - asking parents to co-operate in preparation and encouragement of the child - an appointment for the date and place of the child interview
Child interviews (at home or at day-care centre)	- social network - fears and views on TV
Parents filled out four questionnaires	- child's TV viewing, sleep quality and quantity, psychiatric symptoms and background factors

Interview process

Structure of the interview

***Introduction**

-positioning the child as informant:

"I came to interview you, because we adults do not know, how it is to be a child nowadays"

***Key questions**

- social network

- Who belongs to your family

- Who are the other important persons

"Who are your important persons?"

Child puts his/her important persons on target diagram: the child him/herself in the middle, other persons on the circles around the nucleus. The nearer the nucleus the person is situated on the diagram, the closer he/she is to the child.

- fears

"All people are afraid of something, even the adults. But I do not know, what you are afraid of, I am very interested in knowing"

-TV

"Have you learnt something from television that you wouldn't otherwise have done?"

Motivation of the child

*thank the child (verbal and nonverbal)

*encourage the child

*show acceptance in other ways

*repeat child's answers: show -

you have listened to him/her

*emphasize child's significant

status as informant

*create peaceful atmosphere

*follow the child's own rhythm;

if the child is, for example, shy

give him/her as much time as he/she needs.

Millainen lapsuus, sellainen tulevaisuus

